

עש"ו

זהלצי"ב

עמ"י

ספר

מסלות ים

חידושים וביאורים בסוגיות הש"ס בראשונים ובפוסקים
וכן בירורים ומשא ומתן בעניני הלכה

חלק אחד עשר

ממסכתות דסדר נשים ועניני הלכה באה"ע

מסכת גיטין

מה"ק ומה"ת

חברתיו וערכתיו בחסדי ה' יתעלה
מאתי

יחיאל אסולין

בן אאמו"ר רבי מימון ב"ר יוסף זצ"ל
ראש כולל ברכת דוד

פה עיה"ק בני ברק ת"ו
שנת אשרי אדם עז לו כך מסלות בלבכם לפ"ג

סימן ל"ה

בדין כתיבת שמו ושמה בגמ'.
א.

א.

מס' גיטין דף ל"ד: מתני' בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם עדה התקין ר"ג הוקן שיהא כותב איש פלוני וכל שום שיש לו אשה פלונית וכל שום שיש לה מפני תיקון העולם, ואיתא ע"ז שם בגמ' אמר רב יהודא אמר שמואל שלחו ליה בני מדינת הים לרבן גמליאל בני אדם הבאים משם לכאן שמו יוסף וקוראין לו יוחנן יוחנן וקוראין לו יוסף היאך מגרשין נשותיהן עמד ר"ג והתקין שיהו כותבין איש פלוני וכל שום שיש לו אשה פלונית וכל שום שיש לה מפני תיקון העולם, אמר רב אשי והוא דאתחזק בתרי שמי אמר ליה רבי אבא לרב אשי רבי מרי ורבי אלעזר קיימי כוותך. תניא כוותיה דרב אשי היו לו שתי נשים אחת ביהודא ואחת בגליל ולו שני שמות אחד ביהודא ואחד בגליל וגרש את אשתו שביהודא בשמו שביהודא ואת אשתו שבגליל בשמו שבגליל אינה מגורשת עד שיגרש את אשתו שביהודא בשמו שביהודא ושם דגליל עמו ואת אשתו שבגליל בשמו שבגליל בשמו שבגליל ושם דיהודא עמו, יצא למקום אחר וגרש באחד מהן מגורשת והאמרת שם דגליל עמו אלא שמע מינה הא דאתחזק הא דלא אתחזק שמע מינה, ההיא דהוה קרו לה מרים ופורתא שרה אמרי נהרדעי מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה עכ"ד הגמ'.

והנה תחילה יש לעמוד על שורש הדין של שמות בגיטין אם מדאורייתא הוא דצריך לכתוב שמו ושמה בגט ואם לא כתב שמו ושמה פסול מדאורייתא, או אינו אלא מדרבנן אבל מדאורייתא הוה סגי כאשר מוסר לה הגט שכתוב בו אני מגרש לך בגט זה, כלומר האי תקנתא דר"ג במתניתין דידן אתיא לבתר שכבר איתיה לדינא דאורייתא לכתוב שמו ושמה בגט אלא

דהוסיף ר"ג בתקנתו לכחוב וכל שום שיש לו, או דלמא כל עיקר כתיבת שמו ושמה אינו מדאורייתא ואף שגם לפני ר"ג היו כותבין עיקר שמו ושמה מ"מ מדרבנן הוא ואתא ר"ג ותיקן להוסיף וכל שום שיש לה וכו'. וכבר נחלקו בזה הקדמונים דהמרדכי כתב בריש פרק כל הגט וז"ל כתב רבינו יואל הלוי אי לאו דמסתפינא מחבריא ה"א אפילו לא הזכיר שם האיש ואשה בגט כשר רק שיהא כתוב כהלכתו לר"א דאמר עידי מסירה כרתי וקיי"ל כוותיה דכיון דקיימי עדים קמן ואמרי נמסר הגט לזו שהגט בידה מיד בעלה מה לנו להזכיר שמותן. וראיה דא"פ כל הגט דף כ"ד כתב לגרש הגדולה לא יגרש הקטנה וקאמר בגמ' קטנה הוא דלא מצי מגרש הא גדולה מצי מגרש ומוקי לה כר"א דאמר עדי מסירה כרתי והוא שיש עדי מסירה שנמסר לגדולה ואע"ג דשמותיהן שוין אין לחוש שמא מן הקטנה נפל הגט ומצאתו הגדולה והא הכא מה שהוזכר בגט שם הגדולה אינו מועיל והוי כמו שלא כתב שום שם של אחת מהם דכיון רידעי דלגדולה נמסר הוי כשר ה"נ ל"ש, ותו דא"פ בתרא כתב חניכחו וחניכתה כשר, ומפרשים רבוותא אע"פ שלא הוזכרו שמותיהן כ"א ראש המשפחה של שניהם ובעל כרחנו אית לן לאוקמי בעידי מסירה דאל"כ מה אנו יודעים אי זו מן המשפחה גירש הואיל ולא הזכיר שמותם. ומיהו צריך לכתחילה לכתוב שמותן כדתנן בפ' כל הגט הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה והזמן ומוקמינן לה בגמ' כר"א והתם מיירי לכתחילה דבדיעבד כשר בלא זמן כדאמרינן פ"ש גזייה לזמן ויהביה ניהלה עכ"ל וביאור הדברים דבשלמא לדעת רבי מאיר דעידי חתימה כרתי והמה הוא דעברי ליה לתורת שטר גט גירושין אזי בלא שכתוב בגט שמו ושמה הנה אין ניכר מתוך העידי חתימה שאכן זהו בעלה המגרשה וזו אשתו המתגרשת וכבר כתבו חוס'